N.A. A. f5179

Lommedalens Vel

1922 29. oktober 1942

87GA36718

Ex Libris

Nasjonalbiblioteket

LOMMEDALS-RUTEN

G. KRYDSBY

Telefon: 39567

39511

Guriby Sag & Høvleri

Bygningsmaterialer

BRØDRENE OLSEN

TELEFON 39 515.

Til medlemmer
i Lommedalens Vel:

Når De skal ha en elektriker,
benytt da:

KLAUS LEFDAL & Co A/S
AUT. INSTALLATØR OG RADIOFORHANDLER
BEKKESTUA

TELEFON 36889 - 35001

Bærums Sparebank

OPRETTET 1878

HOVEDKONTOR OSLO
Prinsensgt. 26, hj. Akersgt. Tlf. 10532, 10612, 15471.

FILIAL SANDVIKA
i «Budstikken»s gård. Tlf. 38871, 38036.

FILIAL HØVIK
i «Jernbanegården»
(hver mandag, tirsdag, torsdag og fredag kl. 17.30 —19.30). Tlf. 36161.

FILIAL JAR
i «Jarhuset»
(hver tirsdag, torsdag og fredag kl. 18—20).
Tlf. 36642.

Almindelige sparebankforretninger.

E. Trulsrud

Assortert landhandleri – Telefon 39633

Lommedalen.

„Petit" klisjeanstalt har levert klisjeene i jubileumsheftet.

Adresse: *Møllergaten 24, Oslo. Telefon 22 435.*

Bærum Privatbank

Oprettet 1918

utfører alle bankforretninger.

Bokser bortleies i vårt tyveri- og ildsikre bokshvelv.

Lommedalens Meieri A/S

Bestyrer Jon Bårdsgård.

OMSETNING AV:
MELK OG MEIERIPRODUKTER

TELEFON: 39513.

Forord.

På årsmøte den 28. mars 1942 fikk styret i oppdrag å trykke beretning til vellets 20 års jubileum.

Styret valgte som redaksjonskomité: Eivind Haatveit, Hagbart Skollerud, Egill Bø, Karoline Guriby og Signora Burud. Som formann i komitéen har førstnevnte fungert.

Redaksjonskomitéen har sett det som sin oppgave å gi et lite billede av det arbeide som Lommedalens Vel direkte og indirekte har utført til nytte og gavn for denne del av vår kjære bygd.

Vi takker alle som på forskjellig vis har gjort det mulig for oss å realisere planen ved utgivelsen av denne beretning. Og vi håper at den tross krig og vansker må være som et pust fra svundne år. Som en appell til oss alle om å sveise oss ennå sterkere sammen til felles arbeide for hjem og fedreland.

Lommedalen i oktober 1942.

Hagbart Skollerud. *Eivind Haatveit.* *Egill Bø.*

Karoline Guriby. *Signora Burud.*

Prolog

til Lommedalens Vels 20-års dag.

Vel møtt idag på Lommedalens gamle grunn,
vi håper alle på en god og festlig stund.
I vellet så vel som i et yrke
gir enighet og tro en dobbelt styrke.
Fra gode forsøk for å bedre våre kår,
det vokste fram og runder tyve år.
Vårt arbeid det har gått så støtt og godt,
vi takker alle dem som godene istand har fått.
Langs Lomma bussen durer kvikt avsted,
og ofte følger vi som passasjerer med.
Mens lampene de lyser over sti og vei
som tindrende fakler og viser lei.
Kommer posten hver dag i grønnkledd kasse,
og brevhuset øker i omfang og masse.
Ja, mangt har vi nådd og mer må til
om vi alle skal få det som vi håper og vil.
Vel har vi motgang og vansker idag,
men arbeidsto det manglet aldri i vårt lag.
La derfor ikke motgang eller mismot ta
det sunne omdømme som du bør ha.
Men meld dig inn og ta din del
av byrdene som fordeles i vårt vel.
Det gir grunnlag for en øket vekt,
når fredens goder atter når vår slekt.
Og kniper det for hardt på ditt humør,
så husk at slekten døiet trange tider før.
Vi håper på en framtidsdag
med gode, trygge kår for alle i vårt lag.
For laget er om dalens velferd rammen,
og det skal sveise oss til enhet sammen.
Fra hele dalen er vi møtt,
og setter kursen fram så jevnt og støtt.
Til ærlig arbeid for vår heim, vårt land
vi slutter ring med broderhand.
Og hilser nå hver gjest:
Vel møtt til vellets tyve-årsfest!

E. H.

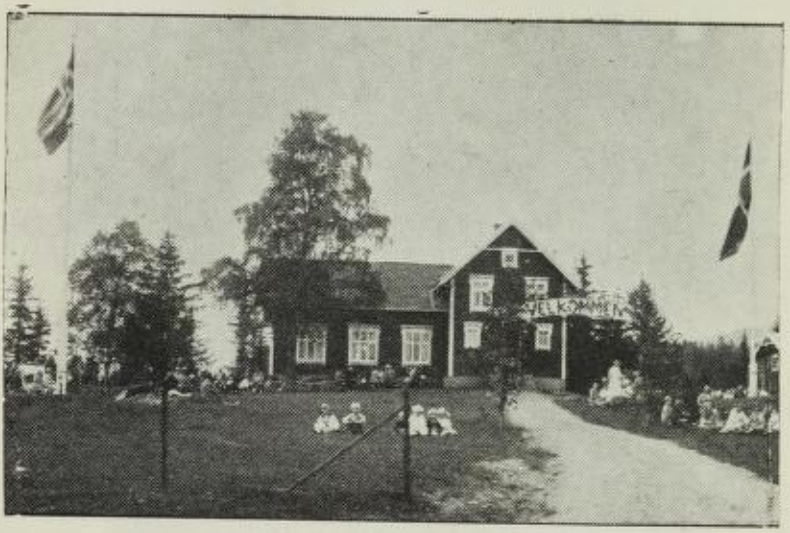

Solhaug forsamlingslokale.
Her ble Lommedalens Vel stiftet for 20 år siden.

Våre pionerer.

Med Lommedalens Vel har en ny epoke i dalens historie tatt sin begynnelse. Vi vil ved denne anledning minnes de tre menn som tok opptaket til dannelse av laget. De har med sitt framsyn og sin gode samfundsånd vist at de var gode sønner av vår bygd.

Vi vet alle at det alltid ligger et utrettelig og målbevisst arbeide bak, når noe nytt skal settes ut i livet. For ingen stor eller liten sak med varig verd er født uten smerte og med seierslue om pannen. Det arbeide som ble utført i de første grunnleggende år avtvinger all mulig respekt. Og Lommedalens Vel har i løpet av de 20 år det har eksistert innfridd selv de dristigste forventninger man kan forlange av det. Og når vi i dag takker for alle de goder vellet har skaffet oss, da tilkommer takken i første rekke de tre innbydere, — de som tendte samlingsvarden, — de er all honnør verd.

Tryggve T. Johnsrud.

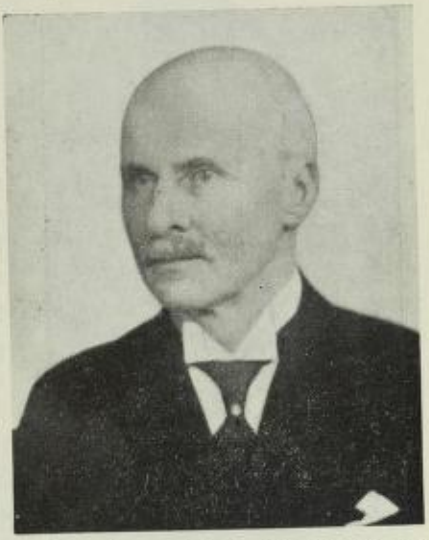

Som en av innbyderne var det ingen tilfeldighet at Tryggve T. Johnsrud ble valgt som lagets første formann. Han hadde nettopp de medfødte egenskaper som kom vel med når nye og utilvante forhold skulde skapes, og nytt land pløyes. De saker som helt til i dag har hatt den mest vidtgående betydning innen vellets virkeområde ble gjennomført innen han forlot kommandobroen. Han var ildsjelen som aldri ga opp om sakene så aldri så håpløse ut. Med aldri sviktende pågangsmot og pågangsvilje stormet han alle hindringer og oppnådde gjennombrudd. Han er en særpreget personlighet. For Tryggve T. Johnsrud går aldri på akkord med seg selv, det får bære eller briste. Han er en uegennyttig idealist med sine meningers mot.

Georg Kirkeby

er ennå en av våre mest aktive medlemmer, som viser en levende interesse for vellets virke og innsats. Ja, snakker man i dag med Kirkeby om Lommedalen, da glir samtalen uvilkårlig inn på vellet og dets arbeide. Man får en oppriktig følelse av at vellet, det er Kirkeby's kjelebarn. Vellet er for ham den røde tråd som bør være det samlende, altomspennende midtpunkt i kampen for dalens velferd og trivsel. Han er i sannhet en god og oppriktig velpatriot.

Hans Tasserud.

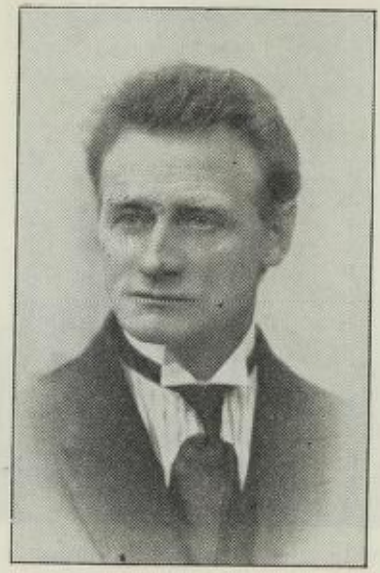

Når vårt vel i 1922 så dagens lys, var det intet rart i at Tasserud ble med blant dem som gikk i bresjen. Tasseruds energiske arbeide for dalens kulturelle fremgang er velkjent. Og det var ikke minst hans fortjeneste når Lommedalsruten så snart ble forlenget helt frem til Oslo, idet det var hans innflytelse som ble det avgjørende lodd i vektskålen. Vi vil ved vellets 20 års milepel minnes ham for det utrettelige arbeide han helt til sin død nedla i vellet, og takke ham som den vel-idéens fanebærer han var. Tasserud har for alltid risset sitt navn inn i Lommedalens historie.

Lagets formenn.

Tryggve T. Johnsrud	1922—1927
Peder Guriby	1927—1928
Hans Tasserud	1928—1930
Hagbart Skollerud	1930—1937
Hans Haug	1937
Karl O. Johnsrud	1938—1942
Gutorm Tasserud	1942—

Det første styre.

Fru Karoline Guriby.

Fru Gunda Kirkeby

Tryggve T. Johnsrud.

Hans Tasserud.

Georg Kirkeby

20 års beretning.

Den store samlingstanke å stifte et Lommedalens Vel ble fremlagt på et møte på Solhaug den 14. mai 1922 av d'herrer Tryggve T. Johnsrud, Hans Tasserud og Georg Kirkeby, hvor 21 bygdefolk møtte og ga tanken sin fulle tilslutning. Til å utarbeide forslag til lover for vellet valgtes: Karoline Guriby, Hans Tasserud, Tryggve T. Johnsrud og Georg Kirkeby.

Etter et godt og samvittighetsfullt arbeide fremla nemnda sitt lovutkast på det konstituerende møte søndag den 29. oktober 1922, hvor lovutkastet ble vedtatt etter små endringer, og Lommedalens Vel erklært stiftet.

Valget av lagets første styre fikk følgende utfall: Formann, Tryggve Johnsrud, styremedlemmer: Karoline Guriby, Hans Tasserud, Georg Kirkeby og Gunda Kirkeby.

Det skal med en gang være sagt at Lommedalens Vel aldri har vært plaget av arbeidsløshet. Et vel er i overensstemmelse med navnet en så altomfattende institusjon at det alltid vil være spørsmål om handlekraft, innsikt, uegennytte og samfundsånd.

Imidlertid vil det i denne beretning falle altfor langt å nevne alle de utallige saker vellet har tatt opp og tilfretsstillende løst. Vellet er jo ennå ungt av år og er daglig midt oppe i de mange muligheter av uløste arbeidsoppgaver. Vi skal ikke dvele for lenge ved fortiden og de ting som forlengst er bragt i havn. Disse skal bare anspore til stadig intensere arbeid og større dådsverk så vi alltid setter full fart forover. I korte trekk vil vi derfor bare omtale noen av de saker som vi mener er av den største fellesinteresse og har hatt den største betydning for Lommedalens befolkning. Og uten å gå i kronologisk orden senere vil vi begynne med det arbeid som var oppsatt først på arbeidsprogrammet ved starten,

nemlig å få en læge på en høvelig stad i Vestre Bærum. Den ting at dr. Sager tok fast bopel så langt oppe i bygda, har i mange tilfelle vært mange til uvurderlig hjelp og redning. Av andre løste saker kan nevnes bedre telefonsamband med Sandvika som før automatiseringen, etter henvendelse fra vellet, var utvidet fra en til fire dobbeltlinjer. Videre fikk de fleste veier i Lommedalen godkjente navn etter forslag fra vellet. Den overhåndtagende støvplagen på Lommedalsveien ble også en velsak inntil Bærum kommune tok forebyggende forholdsregler mot den i de tørreste sommermåneder. Postgangen for Skollerudgrenda var lenge en lite tiltalende ordning, idet oppsitterne her var henvist til å hente posten i Lommedalens Handelsforening. Det måtte nødvendigvis bli rot når all denne post ble samlet i en kasse, likesom endel av brevposten selvfølgelig ble mindre konfidentiell. Det falt derfor naturlig for vellet å søke Postverket om å få landpostbudet til å legge ruten om Skollerudgrenda på opp- eller nedtur. Postverket var meget imøtekommende og innvilget søknaden den 22. mars 1923, så landpostbudet fra denne dato la veien om Skollerudgrenda på nedtur.

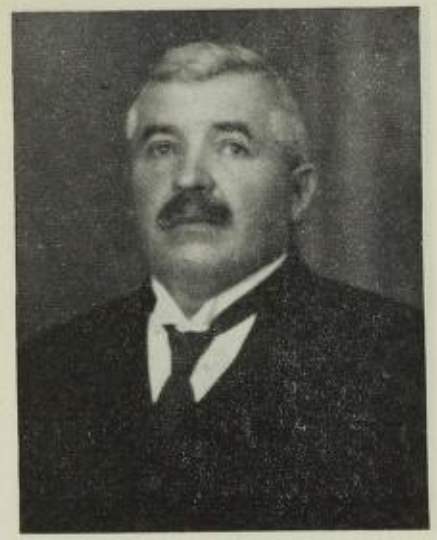

PEDER GURIBY
formann 1927—1928.

Som en almennyttig sak meldte veispørsmålet seg ganske snart, og dette ble i den første tid en ganske stor utgiftspost. Det første lysnettet er senere så langt økonomisk evne har tilsagt det blitt utvidet, en utvidelse som stadig er like dagsaktuell inntil de hvite kull sender sitt lysstreif i alle mørke kroker av vårt veinett. I forbindelse hermed krever vedlikehold og forbedringer så som automatiske brytere etc. ganske store summer og vil alltid bli en fast post i årsregnskapene. Det føles derfor som litt av en ironi

HAGBART SKOLLERUD
formann 1930—1937.

mot ikke-medlemmer når vi i dag under krigens tegn samles mens lampene i veilysnettet henger der mørke og triste. Det er ikke alle som forstår hvilken prektig institusjon et vel er, men stiller seg utenom og høster hvor andre sår. Derfor er det at de mørklagte lamper i dag taler sitt tause men tydelige sprog, og maner til sterk oppslutning om vellets arbeid og dets fellesbyggende virke. Nå først forstår vi hvilken uhyre fordel veilyset er i de mørke høst- og vinterkvelder. Og de fleste av oss sender sikkert en vennlig tanke til de menn som realiserte denne store fellessak. Vi ønsker alle at tiden snart vil forandre seg så vi fortsatt kan få utbygd lysnettet og igjen sette strømmen på så veilyslampene som lysende bauner vil være med å gjøre vellet til det samlende midtpunkt for alt samfundsbyggende arbeide i vår krets.

En av de største poster på bevilgningsbudsjettet i vellet har stadig vært bidrag til vedlikehold og reparasjon av veier, og her vil vi spesielt hefte oss ved Gamleveien fordi den er mange sitt hjertens barn.

Den første bevilgning til Gamleveien ble gitt på årsmøtet den 14. mars 1925, og fra denne stund er bidrag til Gamleveien blitt en fast utgiftspost på vellets årlige budsjett. Det har imidlertid vært så, og det vil sannsynlig bli så for fremtiden at de personlige lokalinteresser fra de ulike deler av dalen gjør seg gjeldende når de forskjellige bevilgninger er under debatt. Og bevilgningene til Gamleveien gjør ingen unntagelse herfra. Det er en logisk konsekvens at denne vei i egenskap av sin lengde og sin trafikkmessige belastning vil ha behov for vedlikehold og reparasjoner i et så stort omfang at det alltid vil tynge mer eller mindre på

budsjettet. Det sier seg selv at det er en forståelig grunn til å kritisere, men dog med visse modifikasjoner det forhold at oppsitterne som sogner til Gamleveien er satt i en særklasse når det gjelder posten bevilgninger til reparasjon og vedlikehold av veier, idet alle bidrag til denne vei er gitt betingelsesløst. Imidlertid er en hensynsløs kritikk urettferdig når det gjelder Gamleveien, da forholdet her er langt mer komplisert enn ellers. Det er en kjennsgjerning at denne vei ved en heldig eller ubetenksom manøvre av våre veimyndigheter, på tross av at det ikke er mulig å få den nedlagt som offentlig gjennomgangsvei, er overlatt til sin egen skjebne og således må sees som en byrde der er pådyttet Lommedalens befolkning. Så lenge som våre offentlige veimyndigheter ikke sørger for å få denne vei innlemmet i det offentlige veinett, der den rettelig hører hjemme, er Lommedalens Vel i kraft av sin grunnleggende idé, den første til i fellesåndens og samhørighetens navn å yde den nødvendige hjelp så ikke veien blir liggende som en skamplett der snor seg gjennom dalen.

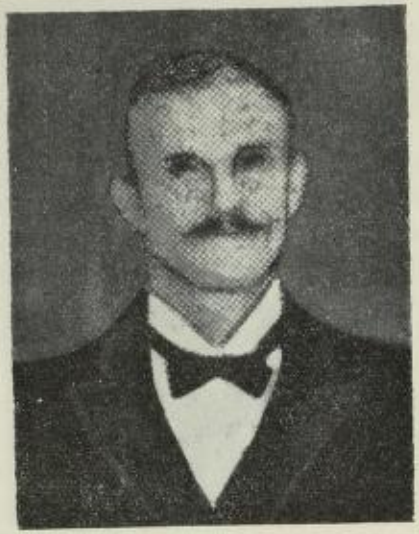

HANS HAUG
formann 1937.

Dernest er Gamleveien, om den er omlagt og forbedret fra «forna da'r» en del av den gamle Kongsvei, denne sagnomsuste eventyrvei over Krokkleiva. Veien som bærer bud fra forhistorisk tid, fra forfedres kamp og slit og vern om folk og land. Den er et kulturminne som vi i ærbødig takknemlighet over forfedres verk bør trygge og verne.

Som et av de første og uten tvil det betydningsfulleste tiltak i vellets historie var iverksettelsen av bilruten Lommedal—Sandvika den 1. juli 1923, som siden ble forlenget til å gjelde strekningen Lommedal—Sandvika—Oslo med sidearm til Økri. For-

KARL O. JOHNSRUD
formann 1938—1942.

uten det energiske arbeide det første styret utførte i denne sak, bør i takknemlighet nevnes det klarsyn og den velvilje de kommunale myndigheter viste ved å yte ruten i dens første leveår økonomisk stønad og således muliggjorde tiltaket.

Verre var det å få våre statsmyndigheter og Oslos myndigheter til å innse det berettigede krav Lommedalen hadde til samband med hovedstaden gjennom en bilrute. Men den 23. juni 1928 var også forbindelsen med Oslo en kjennsgjerning.

Hva Lommedalsruten har betydd for befolkningen og for det pulserende arbeidsliv er det umulig å besvare med eksakte tall. Ett er sikkert, den har i stor utstrekning vært med å virkeliggjøre slagordet: «By og land, hand i hand!» For Lommedalens produksjons- og omsetningsliv har ruten betydd uendelig meget. Og det vil i denne forbindelse være urettferdig å unnlate å nevne turisttrafikken. Om ikke hele denne trafikk av sportsglad ungdom betyr så meget økonomisk, så skal det sies til Oslos ros, at den stort sett sender en sunn og frisk ungdom inn i våre omgivelser, og er med og høyner friluftslivet blant vår egen ungdom som med respekt og kjærlighet til den frie natur følger det gode eksempel under mottoet: «En sunn sjel i et sunnt legeme».

Som en direkte følge av turisttrafikken har salg og leie av hyttetomter og hytter vært av den største økonomiske interesse for Lommedalen.

Det var nok allerede før Lommedalsruten startet et omfattende hytteliv i skogene våre; men det er neppe noen som vil nekte at ruten er uten andel i den enorme oppsving i byggevirksomheten av hytter de siste år. Vi tar neppe meget feil når vi

anslagsvis setter antallet av hytter i Lommedalen til ca. 300. Den kapital som på denne måte direkte og indirekte er tilført dalen lar seg neppe fiksere, men at den samlet har betydd noe kan ikke bortforklares.

Hva skaffer ikke bøndene seg av kontant driftskapital til jordbruket ved bortleie av egne oppsatte hytter? Den kontante driftskapital som jordbruket i egenskap av det lange driftsomløp har så lett for å mangle, men som betyr så meget hvis det skal hvile ro og trygghet over driftsforholdene. Denne biinntekt har i mange tilfeller vært en fast inntektskilde for de fleste selveiende bønder i Lommedalen.

Med andre ord: Bilruteforbindelsen med Oslo er med å skape økonomiske og kulturelle muligheter i mange retninger, og Lommedalsruten er blitt en populær samferdselsrute blant det trafikerende publikum, noe utviklingen ifølge oppgaver og foto på annet sted i beretningen tilfulle beviser.

En sak fra de senere år som kanskje ruver mindre, men som ikke bør undervurderes, er fjernelsen av de stygge, skjemmende, uensartede postkasser og oppsettelsen av nye standardkasser. Vi har her vært med å skape et mer tiltalende ansikt utad som vidner om orden og estetisk sans. Et ansikt som vil være med å heve førstehåndsinntrykket av dalen og gi den et sunnt og respektert omdømme langt utenom vår egen bygds grenser.

Som en av de største saker i den seneste tid er opprettelsen av eget brevhus, som av Sandvika postkontor ble innvilget fra 1. juni 1938. Brevhuset fikk tilhold på Lommedalen Kafé med fru Harriet Lillejordet som bestyrer. I og med opprettelsen av brevhuset, som overveiende blir drevet med vellets midler (statstilskudd kr. 5.00 pr. måned), er et lenge følt savn avhjulpet. Verdipostgangen i Lommedalen tok før brevhusets start så lang tid at selv våre fjellbygder i enkelte tilfeller måtte sies å ha en langt mer tidsmessig postgang. Med den utvikling som Lommedalen har gjennomgått i de senere år, føles det imidlertid urettferdig at vellet skal bære de forhøyede utgifter som økningen i verdipostgangen medfører. Rammen for brevhuset er som bekjent forlengst sprengt, så tiden for en revisjon av vellets andel av driftsomkostningene er inne. Da næringslivet i Lommedalen er i rask vekst, er økede porto- og skatteinntekter et faktum. Det er derfor å

håpe, at det er et tidsspørsmål når staten avlaster vellet denne utgiftspost, og imøtekommer vårt rettferdige krav om opprettelse av poståpneri i kretsen, men med den absolutte forutsetning at postombæringen blir bibeholdt. Noe annet vilde bli en følelig hemsko og et sterkt tilbakeskritt i utviklingen.

Som man ser har disse 20 år som vellet har bestått, vært litt av en epoke i Lommedalens historie. Men om mange og viktige saker er løst i årene som er gått, om meget strev og arbeide er nedlagt, om mange av våre dyktigste menn har ofret hele sin ungdoms og manndoms fulle kraft i arbeidet, så vil årene som kommer sikkert ikke gjøre krav på mindre offervilje og samfunnsånd. Og vi vil tilslutt appellere til hver eneste Lommedøl om å melde seg til aktivt arbeide i vellets tjeneste.

Kan vi bare tilnærmelsesvis få alle med, da skal vi sammen hjelpe til at kommende slekter vil få en rik og vakker vuggegave i arv.

Den yndige dal i ly av Kolsåsgubbens vardevakt.

Det nåværende styre.

Øverst fra venstre: *Eivind Haatveit,* sekretær, *Gutorm Tasserud,* formann, *Gulbrand Haug,* nestformann. Nederst tilvenstre fru *Harriet Lillejordet,* og tilhøyre fru *Annette Johnsrud,* kasserer.

Kvifor har vi vell?

Det synest kanskje rart å koma med eit slikt spørsmål nå etterat vellet i tjuge år har drive trutt med ålmennyttige tiltak, men når ein ser kor mange det er som ennå står utafor vellarbeidet, så er det alikevel full grunn til å spørre om det.

Det er ikkje rett å se på vellet som eit lag eller samanslutning ein er med i eller ikkje, alt etter som ein har lyst.

Vellet har til oppgave å arbeide til beste for oss alle i bygda, men første vilkåret for at det skal lukkast, er då at alle tar del i arbeidet. Nå lar det seg ikkje godt gjøra for oss alle å få beinveges nytte av alt det som blir gjort, men vi bør ikkje stå utafor vellet for det. Det har og vore hevda at det vilde vera betre om kommuna tok seg av det arbeidet som vella nå gjør. Det kan vera sant nok, men i ei så stor kommune som Bærum, med stadig veksande folketal, fell det så mange og ulike lokale krav at kommuna vanskelig kan rå med det så snøgt som folket ønsker det. Her er det då at vellet etter beste evne må skjøte til, og jo sterkare vellet er, jo fortare og betre vil noe bli gjort. Moralsk set skulde difor kvar og ein kjenne seg pliktig til å støtte vellet med årspenger som ein ellers betaler skatt til kommuna. Og hugs det at eit felles gode blir i lengda og det beste for kvar einskild.

Gutorm Tasserud.

Lommedalsruten fra starten til nå.

Ved Magnhild Johnsen.

«Lommedalsruten» kjørte sin første tur til Sandvika 11. juli 1923. Den første passasjer som betalte penger på bussen, var Bård Kristian Eide, Lommedal. Ruten trafikertes tre ganger daglig og ble kjørt med en 12 seters Republic bil. Det var nærmest en lastevogn som det var laget tak over, og med 2 langbenker i. Den var luftig og fin, men når det ble uvær ble det rullet ned noen sorte sidetrekk. Benkene var bare planker som det var satt imitert trekk på, men så fornøyde som folk var da har de ikke vært siden. Ruten ble da støttet med et bidrag av Bærum kommune i årene 1923, 24, 25 og 26 med henholdsvis kr. 3000.00, 2500.00, 2000.00 og 1500.00. Taksten var da kr. 1.50 fra Lommedalen, 1.20 fra Bærums Verk og kr. 1.00 fra Bryn kirke pr. tur til Sandvika. Månedskort for voksne kr. 40.00 pr. måned og kr. 18.00 pr. måned for ungdom som søkte skole.

Den 14. juni 1928 ble kjøringen forlenget helt til Oslo med 8 turer om dagen. I september 1931 ble sideruten til Økri startet. Den var temmelig vanskelig å få gjennomført, da veien fra Bryn kirke var så smal, men Krydsby ydet et bidrag til å lage møteplasser for, og ruten ble da tatt imot med stor begeistring. Da ble kjøringen enda mere utvidet med 10 turer fra Lommedal og 7 turer fra Økri. Slik fortsatte kjøringen til krigen kom 9. april 1940. Etter den tid har det stadig vært forandringer, således at nå kjøres det tre turer til Oslo og 4 turer til Sandvika om hverdagene fra Lommedal og en tur til Oslo og to turer til Sandvika fra Økri. Søndagene er det nå bussforbindelse bare med Kolsåsbanen, og ruten kjører to turer på formiddagen og 4 turer om ettermiddagen. Til denne kjøring blir det benyttet to busser som det er montert vedgenerator på, da det er streng rasjon på bensin og dieselolje, som man ikke får lov å benytte til søndagskjøring. Under normale forhold var dieselolje-forbruket ca. 7500 liter pr. måned, mens rasjonen nå er 1540 liter pr. måned.

Rutens beholdning av materiell er nå 6 busser, men det har ikke latt seg gjøre å anskaffe noe nytt etter at krigen kom, men man håper på en bedring når alt ordner seg.

En takk til rutebileier Krydsby.

Gunner Krydsby.

Når man skal skrive Lommedalens Vels 20 års beretning, må man uvilkårlig tenke på en mann som i ca. 20 år, ifølge kontrakt med vellet, har kjørt «Lommedalsruten», Lommedal—Sandvika—Oslo, nemlig gårdbruker og rutebileier Gunner Krydsby.

Gunner Krydsby er en i alle deler hyggelig, jovial og imøtekommende mann, som har gjort alt for å tilfredsstille kravene til en førsteklasses bilrute. Lommedalsruten har derfor også et bilmateriell som er på høyde med det beste på rutebilenes område.

Han har også vært særdeles imøtekommende for å tilfredsstille bygdens behov med hensyn til turkjøring og forskjellig annen nødvendighetskjøring utenom de ordinære ruter.

Gunner Krydsby er en arbeidsom og virkelysten kar, som foruten å kjøre «Lommedalsruten» for vellet, driver sin gård på en utmerket måte. Han får også tid til med sin traktor å hjelpe andre i onnetider med pløying, harving og kjøring av selvbinder. Og møter du ham med sin beste venn hesten en vinterdag i tømmerskogen utfor de bratte bakker, er han kanskje i sitt aller beste lune. Du ser straks det kjente smil og glimt i øyet idet han farer forbi.

På denne merkedag har Lommedalens Vel all grunn til å si Gunner Krydsby hjertelig takk for hans oppofrelse og imøtekommenhet til alle de krav som vellet har stillet til «Lommedalsruten».

Lommedal

sett med en innflytters øyne.

Ved Signora Burud.

Skogkledde åser er det jeg ser
hvorhen jeg vender mitt øye.
Skrånende opp de fra dalen seg ter
vakkert mot himmelens høye
lyseblå kuppel som kvelver seg
over det vakre sted,
og som om kvelden med stjerner på
gir det en stille fred.

I syd ser jeg Kolsås som former seg lik
en mur så kraftig og steil.
Som stengende står for et videre syn
ut mot fjordens blinkende speil.
I nord strekker skogen seg langt avsted
og omgir myrer og vann.
Her var det at hulder og troll holdt til.
Slikt fortelles i våre sagn.

I dalen er velstelte gårder og hjem
lunt mellom busker og trær.
Med bugnende aker og kløvereng
som vokser så villig her.
For dalens folk elsker den arven de fikk
og holder den godt i stand.
De gjør sin plikt imot barn, imot bygd
og sitt kjære fedreland.

Nede i dalsøkket Lomma går
stadig sin rinnende gang.
Her er det buldrende liv hver vår
når tømmeret veltes fra land.
Da den får hjelp av bekker små
som styrter seg ut i flokk.
De yder sin hjelp med en jublende sang
der de løfter tømmer og stokk.

Langs elvens kant, ved skogens sti,
ja høyt oppå åsens topp,
i hver en helling og bjerkeli
det hytter vokser opp.
Små og idylliske ligger de vel
i ly av berg og ur,
hvor fuglekvitter fra morgen til kveld
setter liv i den vakre natur.

Norge vårt land! Den lille del
vi her har fått av din mull,
vernes den skal og stelles vel.
Den er oss et kostelig gull.
Og når solen kaster sitt gylne skjær
fra aftenhimlen i vest,
da vet vi at nettopp i dalen her
er det vi liker oss best.

S. B.

Krigen i Lommedalen og på Krokskogen 1716.

Av Magnus Tveten.

Historien om den store nordiske krig eller eleveårskrigen som den kalles, er i sine store trekk gjennom skoler og historiebøker kjent av hvert menneske i Norge. Den har alltid vært omfattet med stor interesse, uten tvil fordi krigens hovedpersoner er de to helteskikkelser Carl den 12te og Tordenskjold. Stadig utkommer det på svensk ny litteratur om Carl den 12tes liv, som også er blitt filmet, og her i Norge er utkommet 1ste bind av et stort verk som skal klargjøre krigens gang ut fra militært standpunkt. Krigen var en ren erobringskrig.

Foruten grensetraktene og Halden hadde også Asker, Bærum og Ringerike «føling med fienden» i 1716.

I denne artikkel skal vi bare minne om det som gikk for seg i Lommedalen og i kjente trakter på Krokskogen.

En skulde jo tro at Lommedalen, som særlig med den tids kommunikasjoner var å regne for en temmelig avsides liggende dal, kunne føle seg trygg, men når de der allikevel fikk en temmelig hård påkjenning under denne krig, så var grunnen ene og alene den at veien til Ringerike gikk gjennom dalen. Det var forresten ikke rare veien, men den var brukt i flere hundre år. Vi har en beskrivelse av veien fra 1594, da biskop Jens Nilsen på sin visitasreise til Ringerike med sitt følge dro gjennom Lommedalen (Bærum I. s. 145). Senere er jo veien som bekjent omlagt og utbedret, men har utspilt sin rolle som hovedvei til Ringerike etterat veien om Homledal ble bygget i 1858.

Det var vel ved de tider alminnelig å ha våpen (børser) på gårdene. Jakten spilte sikkert en større rolle enn nå. Skogen lå like inn på, og der var det både stor- og småvilt, og dessuten

rovdyr; bjørn, ulv, gaupe og rev. Børsa var god å ta til også når de lå på tømmerhugst og milebrenning. Ifølge historien om Kampen «skjøt Ole Nilsen bare i det ene året 1814 tre fullvoksne bjørner og en voksen ulv, likeså skjøt han en bjørn i 1818, og i 1819 en ulvegaupe.» Den siste bjørn i Nordmarka ble skutt i 1880-årene. Merkelig nok var Bærum kommunes største post på budsjettet for 1838 skuddpremie til fogedkassen for gaupe 10 spd. 1 mark 8 skilling.

Bøndernes skyteferdighet kom vel med, da det ble nødvendig å forsvare seg mot den «Schenden og Brenden» som deres hus og hjem ble utsatt for.

I Bærumsboken I. s. 451—452 er tatt inn en søknad fra bønder i Lommedalen om å få ettergitt en mulkt på 108 rdl. som de var dømt til å betale på grunn av en ulovlig skoghugst oppe ved Trehjørningsvannet, idet ringerikingene hevdet at dette skogstykke ikke hørte til Lommedalens almenning. Saken gikk i femten år, og da den siste søknad kom inn i 1720, fikk den følgende anbefaling av stiftsamtmann Wilhelm de Tønsberg, som sier at det i sannhet vilde være disse fattige mennesker til ruin om de skulde betale omtalte sum. Han anfører dessuten som anbefaling at bønderne «*fortjener det gode eftermæle at udi det første fiendtlige indfald i aar 1716 erviste de saa stor troskab og mod imod fienden at de lukkede øinene til paa mange svensker,* både udi fiendens anmarsch til Krokskogen og hans retirade efter slaget derfra igjen.» Kongen resolverte da: «Bevilges aller naadigst at dennem 108 rdl. maa efterlades, dog uden konsequence.»

I sin søknad, som de selvfølgelig har fått en skriver til å utarbeide, fremstiller de sin stilling så elendig som mulig, og bl. a. påstår de at «*fienden ganske har utplundret og fordervet os*». Om nå dette er en overdrivelse, så er det iallfall et faktum at fienden brente tre gårder i Lommedalen, nemlig Kirkeby, Bjerke og Trulsrud.*) Også andre steder i landet fôr svenskene under denne krig frem «med vold og plyndring». Bønderne i Lommedalen har satt seg til motverge, slik som det fremgår av W. d. Tønsbergs uttalelse, og vi kan jo alltid ha en forestilling om hvorledes en slik

*) Ifølge fogedregnskapene ble også gården Lysaker brent da svenskene dro der forbi.

geriljakrig i Lommedalen har artet seg. Tradisjonen skal jo holde seg i minst 200 år. Den nåværende generasjons besteforeldre har hørt om striden av sine besteforeldre. Det skal bl. a. være blitt drept tre svensker helt oppe ved Jordbærhaugen, og stedet kalles ennå *Svenskesletta*. Det skulde også være grunnen til at svenskene brente de tre gårdene på tilbakemarsjen fra Nordkleiva. Etter det som foran er nevnt, kan vi gå ut fra at dette ikke er skjedd uten motstand fra lommedølingenes side.

Mens vi har utførlige beretninger om det som gikk for seg ved fiendens marsj over Hakedal og Hadeland, og likeså om kampene på Norderhov, synes det ikke å foreligge *skriftlige* beretninger om begivenhetene i Lommedalen, utenom nevnte ord av stiftsamtmannen. Derimot har vi en redegjørelse for det som gikk for seg på Nordkleiva, skrevet av prost Faye 1865. Det var bønder fra Hallingdal, Valdres og Ringerike som sammen med soldater utgjorde den norske styrke. Ved Carl den 12tes innfall i Norge ble nemlig bønderne på mange steder opbudt til assistanse for den norske hær.

Det kunde være av interesse om folk i Lommedalen eller på Bærums Verk kunde meddele om andre episoder fra krigen enn her nevnt.

Før vi går over til å sitere Fayes beretning, må vi minne om at da Carl den 12te med sine tropper den 22. mars 1716 rykket inn i Kristiania, hadde den norske hær under general Lützow trukket seg tilbake til Gjellebækk i Lier. Allerede den neste dag ble oberst Löwenstjerna med 600 ryttere sendt ut mot de norske ved Gjellebekk, men retirerte etter en del forpostfektninger og satte seg fast ved Ravnsborg ved Hvalstad, hvor de så hadde leir i over en måned.

På grunn av terrengforholdene hadde den norske hær en så gunstig stilling ved Gjellebekk at den såre vanskelig kunde fordrives fra sin postering ved frontangrep fra Ravnsborg.

Kong Carl besluttet derfor å sende ut en rytterekspedisjon, som skulde forsøke over Hadeland, Hakedal og Ringerike å omgå de norskes stilling og så falle den i ryggen samtidig med at der ble gjort et anfall fra Ravnsborg. Da Ringeriksveien over Krokskogen var sperret ved forhugninger på Krokskogen, ble den lengere vei om Hadeland valgt. Carl den 12te besluttet senere også

å gjennombryte forhugningene på Krokkleiva, for derigjennom å bane seg vei til Ringerike og enten falle Lützow i ryggen eller bemektige seg Kongsberg. Han håpet at stillingen lett kunde tas, da ryktet gikk at den valdreske almue hadde gjort seg oppsetsig og var gått hjem. Han sendte derfor den 15. april ut 200 mann infanteri av Schlippenbachs regiment opp på Krokskogen for å rydde av veien de nedfelte trær og forskansninger som bønderne hadde anlagt. Dagen etter kom oberst Schlippenbach etter til Bærums Verk med 800 mann for å følge etter fortroppen, men til lykke for de norske fikk fogden Lars Mikkelsen, som forsvarte stillingen med 340 bønder, nettopp samme dag den omtalte unnsetning av 150 soldater under kaptein Choucheron, og dessuten oberst Scholler med 50 dragoner.

De norske forhugninger var ikke oppført på den vei som nå fører til Ringerike, denne var dengang ikke anlagt. Den gamle vei gikk ⅛ mil nordøstlig for Klevstua gjennom en meget trang fjellkløft eller skar som nå kalles *Nordkleiva*. Her var det at de norske oppkastet sine forhugninger på et sted som ennå kalles *Skansen*. Daniel Ramus, Anna Kollbjørnsdatters sønn og farens ettermann som sogneprest, lot reise en minnestøtte på stedet som han prydet med sine vers, som er å lese i T. op. Yorn. 30, 137. Som prøve kan tjene — «Her møtte Choucheron med norske vovet trøie, så døden lukte straks på svenske øie».

Forhugningene ble i største hast utbedret, og Choucheron ordnet sine folk således at han mellom to soldater satte en bonde — og satte ut her og der forposter med befaling at når de så fienden komme, måtte de holde seg i skjul, i stillhet gi kapteinen varsel og legge seg platt ned. Derpå gav kapteinen en gudelig formaning til sine folk og oppmuntret dem til å gjøre sin plikt. Det var også på høy tid at alt ble ordnet, for en time etter kom major Nieroth anrykkende med 2—300 mann, av hvilke en fenrik med 24 mann gikk i spissen. Choucheron holdt seg ganske stille inntil de kom like in på ham. Da lot han gi fyr, hvorved de 24 ble strakt til jorden med unntagelse av fenrikken og en mann som skjulte seg bak et stort tre. «Hvem tør skyte her?» ropte de etterfølgende svensker, som deretter to ganger stormet forskansningene, men ved den intense ild, som varte en times tid, ble major Nieroth skutt gjennom akslen og kaptein Möller ble hårdt såret.

De svenske etterlot 28 døde på stedet, og fikk en mengde sårede, hvorav 26 ble fanget. Mange svensker reddet livet ved under den heftige skyting å kaste seg på jorden og krype bort, da det allerede var mørkt, og de norske som ventet fornyet angrep holdt seg innen deres forskansninger.

De tiloversblevne svensker trakk seg om natten tilbake og nådde neste morgen Bærums verk, medførende deres major, kaptein og flere sårede, som ble forbundet på verket.

«Kaptein Choucheron», ytret en samtidig, «viste ved denne anledning særdeles god konduite, løitnant Green, som i førstningen ble såret, holdt dog ut under hele angrepet, og førte seg vel opp.»

De bønder som stod hos kapteinen, stod seg vel, men da første skudd var løst, løp de som ingen offiserer hadde. Av våre ble bare to drept og foruten kaptein Green bare to menige såret. Nieroths uhell betok oberst Schlippenbach lysten til å gjenta forsøket på å trenge inn i Ringerike. Han tøvet derfor et par dager på Bærums verk. Da kom kongen selv derut, ledsaget av general Delwig. De red begge hen til Krokkleiva, men etter 2—3 timer kom de tilbake til verket. Carl den 12te red straks tilbake til Christiania. Schlippenbach fikk to dager etter ordre om å vende tilbake til byen med sitt regiment.

Etter dette samlet Carl den 12te sine tropper og dro bort fra Christiania, og dermed var felttogsplanen mislykket.

«På Hiranplassen, den nåværende Benteplassen, bodde da en Karin Rasmusdatter Hiran, som ble en kjent kvinne på den tid, idet hun etter anmodning fra den norske kaptein lot seg ta tilfange av svenskene og innbildte dem at den norske postering var «fortifisert» med stort mannskap og hadde resolvert å ville gjøre utfall og antaste «de svenskes Leier i Jonsrud». Svenskene bet øyensynlig på. Resultatet ble iallfall at de trakk seg tilbake.

Hiran er en av de mange plasser på Krokskogen, ryddet av finner, kalles i daglig tale Benteplassen, høytideligere Bente Finne. Hiran er rydningsmannens finske slektsnavn (Hiranen).

Begge de to helteskikkelser i elveårskrigen fikk en tragisk død. Vi slutter med å sitere Sverre Steens korte og treffende beretning om Carl den 12tes fall ved Halden (fra Det norske folks liv og historie): «Om aftenen søndag 11. desember 1720 stod

Carl ved brystvernet til en løpegrav, halvt beskyttet og så på arbeidet. Fra festningen fortsattes skytingen tross mørket. Med ett seg kongen sammen. En kule hadde gått tvers igjennom hans hode fra tinning til tinning. Den svenske heltekonge, Norges bitreste fiende, var død. Under hans ledelse hadde Sverige en tid stått som det mektigste rike i Nordeuropa, men hans egensindighet hadde også styrtet landet ut i de sværeste ulykker. Mange svensker mente at Carl stod iveien for fedrelandets frelse, og ønsket ham bort. Nå var han død. Men hvor kom den drepende kule fra? Kanskje kom den fra festningen, skjønt avstanden var lang, og kulen har hatt stor kraft, kanskje kom den fra svenskenes egne løpegraver, et velberegnet snikskudd?»

M. T.

Lover
for Lommedalens Vel.

§ 1.

Vellets navn er Lommedalens Vel og dets oppgave er å vareta kretsens interesser.

§ 2.
Medlemskap.

Medlemmer av Lommedalens Vel kan alle kretsens voksne innbyggere bli mot å betale i årspenger for gårdbrukere, huseiere og andre eiendomsbesittere kr. 8.00, og for alle andre kr. 4.00. Mann og kone betaler som for enkelt medlem, og har samme plikter og rettigheter. Stemmerett har alle som har betalt sin kontingent for siste år, og intet medlem kan uten gyldig grunn unndra seg pålagte verv.

§ 3.
Styret.

Vellet ledes av et styre på 5 medlemmer, hvorav 2 kvinner. Dessuten velges 2 varamenn og 2 revisorer. Formannen velges direkte av årsmøtet hvert år, for de øvrige 2 års funksjonstid. Styret velger hvert år innen sin midte nestformann, kasserer og sekretær, og styret er beslutningsdyktig når minst 3 styremedlemmer er tilstede. I tilfelle stemmelikhet gjør formannens stemme utslaget. Det føres bok over styrets og vellets møter.

§ 4.
Ordinære møter.

Årsmøtet avholdes hvert år i mars måned. Det innkalles med 14 dagers varsel. På årsmøtet behandles:

1. Forhandlingsbok.
2. Regnskap i revidert stand.
3. Arbeidsplan for kommende år.
4. Innkomne forslag.
5. Valg.
6. Eventuelt.

Halvårsmøtet blir å avholde i oktober hvor styret bør fremlegge arbeidsplan for det kommende år.

§ 5.
Ekstraordinære møter.

Styret kan sammenkalle medlemsmøte så ofte det finner dette nødvendig, eller når minst 10 av vellets medlemmer forlanger det.

§ 6.
Lovforslag.

1. Forandring i disse lover kan bare skje på årsmøtet ,og forslag herom må være styret i hende minst 4 uker i forveien. Avskrift av eventuelle forslag til lovendring sendes alle stemmeberettigede medlemmer 8 dager før årsmøtet. Til forandringens vedtakelse kreves ⅔ flertall av de møtendes stemmer.
2. Vellets oppløsning kan vedtas med ⅔ flertall. Hvorledes vellets aktiva skal disponeres, avgjøres med alminnelig flertall.

Medlemsliste.

Alfsen, Pauline og Kristian
Aspelund, Trygve
Austad, Lovise og Daniel
Bakke, Ingeborg og Aasmund
Bakke, Ninni og Karl
Bakken, Margit og Helge
Bielke, Eva og Gillis
Brattebakk, Olga og Konrad
Bredesen, Iver
Burud, Anna og Karl
Burud, Aslaug og Einar
Burud, Olaug og Fredrik
Burud, Signora og Hans
By, Anna og Mauritz
By, Hilda og Ingebret
Bye, Margit og Johan
Bye, Thora og Johan
Bærum kommune (skolehusene)
Bø, Asla og Egill
Bø, Gudbrand
Bø, Jenny og Kolbjørn
Bø, Marit og Olav
Baardsgaard, Ida og Jon
Eine, Helga og Johan
Eine, Johanne og Hans
Grorud, Karoline og Harald
Guriby, Borghild og Kaare
Guriby, Ellen og Hans
Guriby, Karoline og Peder
Gøtesen, Annette og Hans
Hagen, Gunhild og Olav
Hagesveen, Elin og Arne
Haug, Anna og Gulbrand
Haug, Emilie
Haug, Harriet
Haug, Magnhild og Johannes
Haug, Mathilde og Arnt
Haug, Otilie og Kristian
Haug, Sara og Thor
Haugen, Karoline og Jørgen
Hemmingsby, Marry og Alfred
Haatveit, Elise og Eivind
Johansen, Hjørdis og Karl
Johansen, Per
Johnsen, Magnhild og Kristian
Johnsrud, Annette
Johnsrud, Helga og Kristian
Johnsrud, Judith
Johnsrud, Kirsten og Torleiv
Johnsrud, Magda og Jon
Johnsrud, Marie og Karl
Jordbærhaugen, Anton
Jordbærhaugen, Karoline og Einar
Kampen, Olga og Martin
Kihl, Aslaug og Helge
Kirkeby, Dagny og Oistein
Kirkeby, Gunda og Georg
Kirkeby, Ingeborg og Trygve
Kirkeby, Martin
Kirkeby, Mauritz
Kirkeby, Rønnaug og Olav
Krokskogen Pelsdyrfarm A/S
Krydsby, Ingeborg og Trygve
Krydsby, Margit og Andreas
Krydsby, Ragnar
Krydsby, Randi og Gunner
Krydsby, Signe og Lars
Larsen, Elin og Sverre
Larsen, Signe og Mauritz
Lillejordet, Harriet og Thor
A/S Lommedal Skifabrikk
Martinsen, Gudrun og Olav
Mikkelsen, Johanne og Hilmar
Nilsen, Dagmar og Sifrin
Olsen, Ragnhild og Gunnerius
Paulsberg, Fanny og Aksel
Pedersen, Anna og Peder
Pettersen, Otilie og Kristoffer
Ruud, Marie og Martin
Rønneberg, Johan
Seim, Sigrid
Skollerud, Birgit og Per
Skollerud, Gunda og Hagbart
Skollerud, Lina og Tormod
Solvang, Harald
Solvang, Marie og Jørgen
Solvang, Nora og Herman
Sustad, Helga
Sæther, Jenny og Ole
Saarheim, Hjørdis
Tasserud, Dagny og Hogne
Tasserud, Inger og Gutorm
Tasserud, Kitten
Trulsrud, Lisken og Lars
Trulsrud, Magnhild og Henry
Trulsrud, Martin
Trulsrud, Ragnhild og Einar
Wensaas, Hilda og Mauritz
Wensaas, Magnhild og Jørgen
Wensaas, Nils C.
Øverberg, Borghild og Olvar
Aamodt, Anna
Aamodt, Harald
Aamodt, Lydia og Kristen
Aamodt, Marit og Lars H.
Aamodt, Martha og Lars
Aamodt, Mathilde og Martin
Aasen, Helga og Bjarne.

Ing. M. O. Schøyens Bilcentraler A/S

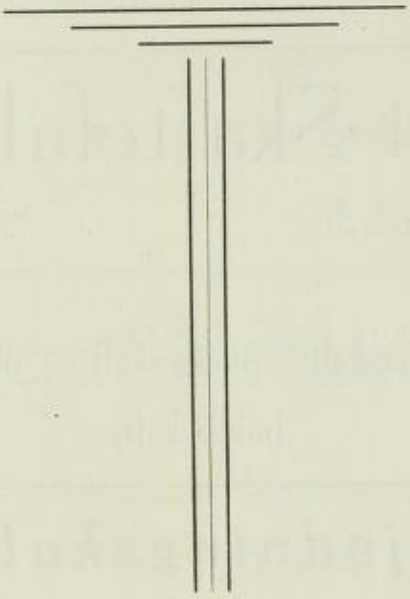

Centralbord 15900

OSLO

LOMMEDALENS
HANDELSFORENING

Tlf. 39512

Fosli Skaftefabrikk

Innehaver:
Aasmund Bakke.

Telefon:
3 9 5 2 0

Hammerskaft - sleggeskaft – økseskaft
hakkeskaft.

Gjødningskalk

Støpesand og støpesingel.

FRANZEFOSS BRUK A.s

Postboks 92, Sandvika — Telefon 38 503 - 38 703.

LOMMEDALENS TREVAREFABRIK A/S

Dører

vinduer

trapper

innredninger

kjøreredskaper

m. m.

Telef: 39 514.
39 620.

Kristen O. Aamodt

Sag & Høvleri

Bygningsmaterialer

Telefoner:
Sagen og Høvleriet 39 501. - Arne Aamodt 39 569.

A/S Lommedal Skifabrikk

BONNA-SKI - PROFILSTAVEN

I

Sandvika Bok- og Papirhandel A/S

finner De alltid godt utvalg av ny og eldre litteratur.

ALT I PAPIR

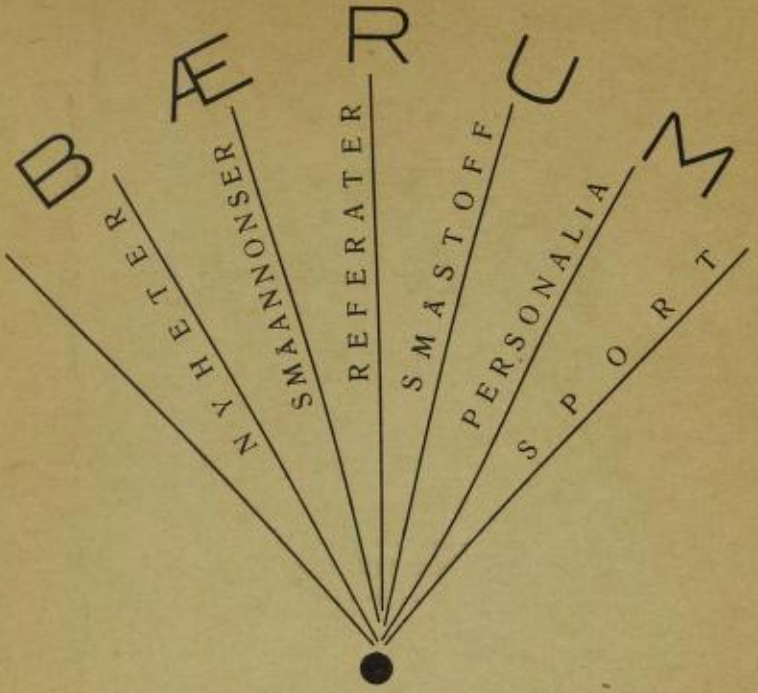

„BUDSTIKKEN"

Vi kan ikke hjelpe Dem hvis De sier at De ikke ***vil*** følge med i vår bygds hastig pulserende liv. Men sier De at De ***vil*** følge med, men ikke ***kan***, svarer vi ganske kort:

Les „Budstikken"

Kr. 2.50 pr. ¼ år.

Trykt i «Asker og Bærums Budstikke»s trykkeri, Sandvika.

1942